

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มุ่งเปรียบเทียบและศึกษาผลของการรับรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานและการตอบคำถามประกอบนิทาน ผู้วิจัยได้กล่าวครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน กลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการทดลอง เครื่องมือในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติและการตอบคำถามประกอบนิทาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติและการตอบคำถามประกอบนิทาน

สมมติฐานทางการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานมีการรับรู้ในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการตอบคำถามประกอบนิทานมีการรับรู้ในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานและตอบคำถามประกอบนิทานมีการรับรู้ในตนเองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านสะบาย้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 50 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control – Group Pretest – Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์

1.1 แผนการจัดประสบการณ์การแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานสำหรับกลุ่มทดลอง สวมทจำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการสอนครั้งละ 20 นาที

1.2 แผนการจัดประสบการณ์การตอบคำถามประกอบนิทานสำหรับกลุ่มควบคุมจำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการสอนครั้งละ 20 นาที

1.3 แบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยของนางสาวสุภัค ไหวหากิจซึ่งแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยมาตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง ดัชนีการหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาลัมประสิทธิ์แอลฟาจากสูตรของครอนบัท (Cronbach) ซึ่งได้แบบวัดที่มีคุณภาพดังนี้

1.3.1 แบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ ได้คัดเลือกแบบวัดที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้มา 6 ข้อและปรับคำถามข้อที่ 6,7,8, รวมทั้งหมด 9 ข้อซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .54

1.3.2 แบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเองได้คัดเลือกแบบวัดที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้มาทั้งหมด 8 ข้อคือ ข้อ 1,2,4,5,6,7,8,10 ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .74

1.3.3 แบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองด้านการมีเหตุผลได้คัดเลือกแบบวัดที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้มา 6 ข้อ คือข้อที่ 2,5,6,8,9,10 และปรับคำถามข้อที่ 4, 7 ได้มาทั้งหมด 8 ข้อซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .70

และได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้งฉบับซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .798

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การเตรียมการทดลอง

1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรม โดยการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทาน แผนการจัดกิจกรรมโดยการตอบคำถามประกอบนิทาน แบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองให้มีจำนวนเพียงพอให้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.2 เตรียมนักเรียนเข้ารับการทดลอง จำนวน 50 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน

1.3 เตรียมห้องทดลองในการดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยใช้ห้องเรียนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ห้องเรียน

1.4 ทำการทดสอบวัดการรับรู้วินัยในตนเองทั้งสอง 2 กลุ่มด้วยแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบการรับรู้วินัยในตนเองของนางสาวสุภัค ไหวหากิจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบการรับรู้วินัยในตนเองตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าอำนาจจำแนกซึ่งเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปและความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจากสูตรครอนบักมีค่าความเชื่อมั่น .798

2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

2.1 ดำเนินการสอนกลุ่มทดลอง ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ประกอบนิทานที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยใช้เวลาในการทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที

2.2 ดำเนินการสอนกลุ่มควบคุม ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการตอบคำถาม ประกอบนิทานที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ใช้เวลาในการทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที

2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ผู้วิจัยจะทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบวัดการรับรู้วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน เป็นคะแนนหลังเรียน (Posttest)

2.4 ตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง การหาค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อรายการจากแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

2. การหาค่าสถิติพื้นฐาน

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนนแบบวัดการรับรู้วินัยในตนเองก่อนทดลองและหลังทดลอง

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนแบบทดสอบวัดการรับรู้วินัยในตนเองทั้งก่อนสอนและหลังสอน

3. การทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

3.2 เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

3.3 เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานกับกลุ่มที่จัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานมีการรับรู้วินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. เด็กปฐมวัยและที่ได้รับการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทานมีการรับรู้วินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานและการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทานรับรู้วินัยในตนเองหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบและศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานกับการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทาน เพื่อให้ทราบผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบ จะได้เสนอการอภิปรายผลจากการทดลองตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานมีการรับรู้วินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานมีการรับรู้วินัยในตนเองหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ซึ่งเป็น

ไปตามสมมติฐานที่ตั้ง แสดงว่าการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานสามารถส่งผลต่อการรับรู้วัยในตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

การที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น และผู้วิจัยได้เลือกใช้นิทานที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านการรับรู้วัยในตนเองทั้งสามด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความมีเหตุผล เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วให้เด็กได้แสดงบทบาทตามตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อเรื่อง เพื่อให้เด็กเห็นพฤติกรรมของตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง ดังที่ อัจฉรา ธรรมภรณ์ (2531: 92-94) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวแบบที่เป็นคนจริง ๆ จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ซึ่งได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จอห์นสัน และซอลท์ (Johnson and Salt, 1977 อ้างถึงใน รัชมี เชื้อเจ็ดตน, 2539) ผลการทดลองพบว่าในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบ หรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ และยังพบว่าเนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องไกลชีวิตจริงของเด็ก คลอร์ และเบรย์ (Clare and Bray, 1978 อ้างถึงใน รัชมี เชื้อเจ็ดตน, 2539 :21) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก โดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมติ พบว่าเด็กมีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์และนิทานมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็ก และผลงานวิจัยของ สุดาวดี ไยพิมล (2533 : 60 - 66) ได้ศึกษาความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่านิทาน โดยใช้หุ่นมือและการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน และแสดงบทบาทสมมติประกอบมีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์

การคัดเลือกตัวแบบตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ ผู้คัดเลือกตัวแบบต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่อง ที่ต้องการให้เด็กเห็นตัวแบบหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 70 - 89) ได้กล่าวไว้ว่าผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์

กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานสามารถทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเพราะก่อนที่จะแสดงบทบาทสมมติตามตัวละครเด็กจะต้องสร้างข้อตกลงกันว่าใครจะแสดงเป็นอะไร และเด็กได้ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นจากคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งเป็นการฝึกในเรื่องของการอยู่ร่วมกันในสังคม การแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการพูดสนทนาระหว่างตัวละครที่มีอยู่ในเนื้อเรื่อง เป็นการฝึกพัฒนาการทางด้านภาษา ทำให้เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออกเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการทำกิจกรรม ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานผู้วิจัยได้คัดเลือกนิทานที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติซึ่งมีสัตว์เป็นตัวประกอบและเป็นตัวดำเนินเรื่องตลอด ซึ่งทำให้เด็กชอบและให้ความสนใจอยากจะมีส่วนร่วมในการแสดงซึ่งสอดคล้อง

กับที่เกริก ยุ้นพันธ์ (2539:59) ที่กล่าวว่า เด็กวัยนี้จะชอบนิทานที่มีตัวเดินเรื่องหรือตัวเอกของเรื่องเป็นสัตว์พูดได้ และสอดคล้องกับ โบเออร์ (Bauer, 1988 ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542 : 117) ที่กล่าวว่า เด็กที่มีอายุ 3-5 ขวบจะชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์และเรื่องเด็ก ๆ ด้วยกัน ซึ่งด้วยเหตุผลดังกล่าวที่สามารถทำให้เด็กเกิดการรับรู้วัยในตนเองสูงขึ้น

สมมุติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการตอบคำถาม ประกอบนิทานมีการรับรู้วัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทานมีการรับรู้วัยในตนเองหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทานมีเนื้อหาในนิทานซึ่งเป็นตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบจากตัวแบบนั้นและหลังจากการเล่านิทานได้มีการตอบคำถามเพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงเรื่องการมีวินัยในตนเองทั้งสามด้าน คือด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการมีเหตุผล ซึ่งอาภรณ์ ใจเที่ยง (2537 : 177-178) ได้กล่าวไว้ว่าการใช้คำถามจะช่วยขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน คำถามมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา โดยคำถามจะไปช่วยทำให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์หาเหตุผล แก้ปัญหาซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้คำถามที่เด็กต้องคิดค้นวิธีแก้ปัญหาอยากรู้อยากเห็นเพิ่มขึ้นจะทำให้มีการตอบอย่างต่อเนื่อง ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับครู หรือเด็กกับเด็ก คำถามที่ได้ตอบหลากหลายจะสร้างความมั่นใจความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนและทำให้เกิดการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาภาษาและสติปัญญา (กรมวิชาการ ,2540 : 126) และชาญชัย อาจิสมาจาร (2529:8) ได้อธิบายความสำคัญของคำถามไว้ว่า คำถามจะช่วยให้เด็กเรียนรู้จักรวบรวมแนวความคิด และช่วยให้เด็กเรียนอยากรู้อยากเห็น คำถามช่วยชี้ให้เห็นจุดสำคัญของบทเรียน และระยับ ทฤษฎีคุณ (2536:71-72) ได้กล่าวไว้ว่า คำถามช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเป็นสิ่งเร้าความสนใจ ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ใช้บททวนหรือสรุปเรื่องราวที่สอนไปแล้วให้กะทัดรัดยิ่งขึ้น หลังจากการจัดกิจกรรมแล้วครูได้มีการตั้งคำถามเป็นการทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาเป็นการเน้นย้ำถึงความสำคัญหรือส่วนที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การรับรู้วัยในตนเองสูงขึ้น หลังจากการจัดกิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทาน

สมมุติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานและการตอบคำถามประกอบนิทานมีการรับรู้วัยในตนเองแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติและตอบคำถามประกอบนิทานมีการรับรู้วัยในตนเองไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายได้ว่าทั้งการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานและการตอบคำถามประกอบ

นิทานสามารถส่งผลต่อการรับรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นทั้งสองวิธี ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการจัดกิจกรรมทั้ง 2 วิธีนี้มีนิทานประกอบทั้งสองวิธี ซึ่งนิทานมีตัวละครเป็นตัวแทนที่ดี มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในเนื้อเรื่อง จากการศึกษาที่ได้ฟังนิทานที่มีตัวแทนที่ดีอิทธิพลของตัวแทนแบบมีผลต่อพฤติกรรมการรับรู้ในตนเองของเด็ก ทำให้เด็กเกิดการรับรู้ในตนเองสูงขึ้น ดังที่แบนดูรา (Bandura, 1969 : 20) กล่าวว่าอิทธิพลของตัวแทนที่ได้จากการเรียนรู้จากตัวแทน การให้เห็นพฤติกรรมของตัวแทนช่วยให้ผู้สังเกตสามารถแสดงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มที่จะแสดงออกให้แสดงออกได้ง่ายขึ้น และพฤติกรรมของตัวแทนอาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีอยู่ให้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับที่ ดวงเดือน พันธุมนาวัน (2532 : 45) กล่าวว่าการเล่นนิทานที่มีตัวแทนที่ดีโดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กได้เลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครนั้น เป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดีที่สุดเพราะเป็นวิธีการสอนเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ ให้เกิดกับตัวเด็กโดยที่เด็กไม่รู้ว่ากำลังถูกชักจูง ซึ่งเป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยใช้การเลียนแบบจากตัวแทนที่ดีดังที่ สwana พรพัฒน์สกุล (2535 : 25-28) ได้พบว่า ตัวแบบต่าง ๆ จะมีผลต่อการรู้คิดและการเรียนรู้ทางสังคมของเด็ก สิ่งที่เด็กได้รับการเลียนแบบจากตัวแทนในนิทานนั้น จะเป็นแบบฉบับของพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่ดีของเด็กต่อไป และสุขสมร ประพัฒน์ทอง (2531 : 73) พบว่าเด็กที่ได้ฟังนิทานประเภทใดแล้วเด็กสามารถเลียนแบบตัวอย่างในนิทานที่ผู้เขียนจะชักจูงหรือกระตุ้นให้เป็นจะเห็นได้ว่าการที่เด็กได้เห็นตัวแทนที่มีพฤติกรรมที่ดีส่งผลต่อการรับรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยทำให้เด็กมีการรับรู้ในตนเองสูงขึ้น ดังงานวิจัยของทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539) .จันทร์ดี ถนอมคล้าย (2539) ที่ใช้การเล่นนิทานในการส่งเสริมวินัยในตนเองให้กับเด็ก

กิจกรรมการเล่นนิทานนั้นเป็นกิจกรรมที่สงบ เมื่อครูเล่นนิทาน เด็กจะนั่งฟังนิทานอย่างตั้งใจ มีสมาธิในการฟังและเมื่อฟังนิทานจบมีการสรุป สนทนาและตอบคำถามที่เกี่ยวกับวินัยตามเนื้อเรื่องในนิทานนั้น เด็กสามารถที่จะตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นได้ดี เพราะยังอยู่ในช่วงความสนใจของเด็กและตลอดทั้งกิจกรรมการเล่นเด็กทำกิจกรรมที่เดียว กิจกรรมมีลักษณะเป็นแบบเดียวกันคือเป็นกิจกรรมสงบจึงทำให้เด็กเกิดการรับรู้ได้ดี ดังงานวิจัยของพัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2537 : 65-70) ที่ได้ศึกษาพบว่ากิจกรรมที่เตรียมเด็กให้สงบมีผลต่อการรับรู้ของเด็กทำให้เด็กมีความสนใจในการรับรู้มากขึ้น และจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (1977 : 22-27) ซึ่งให้เห็นว่ากระบวนการสนใจมีผลต่อการรับรู้ถ้าเด็กมีความสนใจจะเกิดการรับรู้ได้ดี ส่วนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหว เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่น ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและเด็กสามารถที่จะเห็นตัวแทนซึ่งเป็นตัวแทนชีวิตจริง

การแสดงบทบาทสมมติของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความคิดทางสังคมและทางอารมณ์ พัฒนาการทางความคิด ได้แก่ ความคิดจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาการทางอารมณ์ เด็กมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มีอารมณ์เบิกบานยิ้มแย้ม

แจ่มใส เป็นเด็กที่มีชีวิตชีวา ส่วนพัฒนาการทางสังคม เด็กมีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน มีการปรับตัว ทำให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมเกี่ยวกับการแบ่งปัน การช่วยเหลือ และการร่วมมือซึ่งกันและกัน เด็กจะเกิดการเรียนรู้และปรับตัวในพฤติกรรมดังกล่าวได้จากในกลุ่มเพื่อนด้วยตนเอง และการเล่นสมมติอีกแบบหนึ่งคือการเล่นสมมติแบบกึ่งชี้แนะ เป็นการเล่นสมมติที่มีครูเข้าไปร่วมในการเล่นกับเด็ก ซึ่งเด็กได้เห็นแบบอย่างพฤติกรรมจากครูเกิดการเลียนแบบจากครูซึ่งเป็นตัวแบบ การให้คำแนะนำ การชมเชย ให้กำลังใจแก่เด็กทำให้เด็กกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะแสดงออกพฤติกรรมที่เหมาะสม (วันเพ็ญ ปลูกพันธ์ 2539: 68-73) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉพาะการมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และด้านความมีเหตุผล เป็นพฤติกรรมที่ควรเสริมสร้างให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของคนในสังคม และควรได้รับการส่งเสริมตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาทางสังคมโดยเฉพาะในการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานก็เป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการรับรู้วินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเองและความมีเหตุผล

การตอบคำถามเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้คิดได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทำให้เด็กมีพัฒนาการในการคิด ส่งเสริมให้เด็กได้กล้าคิดกล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็นซึ่งสอดคล้องกับ วันทนีย์ เหมาะผล (2535 : 74) ที่กล่าวว่า การใช้คำถามในระหว่างการทำกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัย และอยากรู้ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะกระบวนการทางความคิดอันเป็นแนวทางหนึ่งของการเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานที่ดีในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นและเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันเพราะถ้าเด็กเป็นคน คิดเป็นแล้วสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ถ้าทุกคนสามารถคิดเป็นก็จะสามารถทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติและการตอบคำถามประกอบนิทานสามารถส่งผลให้เด็กได้เกิดการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นทั้งสองวิธี ในการนำไปใช้สามารถที่จะนำกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมนี้มาใช้จัดกิจกรรมร่วมกันได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาถ้าหากมีเวลามากพอก็สามารถที่จะให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานได้แต่ถ้าหากมีเวลาไม่เพียงพอที่ใช้กิจกรรมการตอบคำถามประกอบนิทาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลของการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานและการตอบคำถามประกอบนิทานต่อการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูสามารถนำการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยในด้านการรับรู้ในตนเอง ได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ได้เห็นตัวแบบที่มีชีวิต ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และได้พัฒนาทักษะการพูด

1.2 ครูสามารถสอดแทรกเนื้อหาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านตัวแบบในนิทานได้เพราะเด็กสามารถที่จะเลียนแบบพฤติกรรมได้จากตัวละครในนิทาน

1.3 ในการตอบคำถามครูควรที่จะเปิดโอกาสให้เด็กได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นให้ทั่วถึงกันทุกคน ถ้าเด็กคนใดที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นครูควรกระตุ้นให้เด็กตอบ โดยการตั้งคำถามง่าย ๆ เพื่อให้เด็กตอบถูกเมื่อตอบถูกแล้วครูและเพื่อน ๆ ชมเชยเพื่อให้เด็กมีกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และครูไม่ควรสรุปคำตอบที่เด็กตอบเร็วเกินไปควรเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ตอบคำถามข้อนั้น ๆ เสร็จก่อน แล้วครูจึงสรุปคำตอบอีกครั้ง

1.4 ในการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ ครูจะต้องแยกแยะสถานการณ์ให้แน่ชัด หรือจุดเน้นที่ต้องการชี้ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอน

1.5 การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติและการตอบคำถามประกอบนิทานสามารถจัดกิจกรรมร่วมกันได้คือ เมื่อเล่านิทานจบแล้วครูใช้คำถามในการสรุปเนื้อหาก่อนแล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติตามตัวละครในเรื่องอีกครั้งเพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับตัวเด็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการมีเหตุผล

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยการแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะ ทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยกับวิธีสอนอื่นบ้าง

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานกับการตอบคำถามประกอบนิทานเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของเด็กบ้าง

